

STRATEGISKT INSPEL
Budget 2022 Plan 2023-2024
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN
Kultur- och fritidskontoret

INNEHÅLL

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	4
Omvärldsanalys	4
Lokalbehov och investeringar	7
Resultatanalys (ekonomi och mål).....	8
Målavstämning	9

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Omvärldsanalys

Kultur- och fritidssektorn fyller tillsammans med övriga samhället en viktig funktion i arbetet med att skapa attraktiva livsmiljöer. När Sala bygger är det därför viktigt att bygga och ge utrymme åt liv och innehåll. Där människor bor och arbetar behöver det även vara möjligt att hämta kraft och energi samt ha ett socialt liv. När man planerar skapas strukturer åt hus, gator, torg och olika funktioner som ska få staden att fungera. Det är inte tillräckligt eftersom det är människor som ger kommunen liv och innehåll. Därför måste människor lockas att vilja vara där och ges utrymme att ta kommunen och dess fysiska rum i besittning. Kultur- och fritidsnämndens verksamheter fyller här en viktig del i samhällsbygget.

I den senaste rapporten Kulturvanor från Myndigheten för kulturanalys, Kulturfakta 2019: Det är inte bara socioekonomiska faktorer som påverkar kulturvanorna utan även ålder, kön, upplevd hälsa och livstillfredsställelse har betydelse. Under 2018 var kvinnor generellt sett mer aktiva inom alla kulturaktiviteter utom när det gäller spela ett instrument, besöka fornminnen eller besöka sevärdheter och byggnader. Yngre är generellt sett mer kulturaktiva än äldre, förutom i fråga om teaterbesök, besöka opera/klassisk konsert, konstutställning eller läsa bok minst en gång i veckan, vilket blir vanligare ju äldre personerna blir.

Dyster bild i spåren av pandemin – oro för framtiden ökar bland unga och färre ser möjligheter att påverka sin framtid. Fler unga oroar sig för framtiden samtidigt som färre ser möjligheter att påverka den. Det visar den årliga generationsrapporten från -Ungdomsbarometern, 2021-. Intresset för att leva hälsosamt ökar men det gör även stressen över olika saker i tillvaron. Rapporten visar också att årets stora ämnen som pandemin och "Black Lives Matter" påverkar vilka frågor som ungdomar tycker är viktigast. Andelen unga, 15-24 år, som oroar sig för framtiden har ökat från 29 procent 2019 till 34 procent 2020. Dessutom har andelen unga som tycker att de har stora möjligheter att påverka sin framtid sjunkit från 69 procent till 59 procent. Lika dystert är det när det gäller ungas möjlighet att påverka sitt liv "här och nu". Där har siffran sjunkit från 53 procent 2019 till 39 procent 2020.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) presenterade en analys av Ungas möjligheter till inflytande på lokal nivå i rapporten Fokus 19. Rapporten visar att unga upplever sina möjligheter till inflytande på olika sätt. Många har en mindre optimistisk föreställning om sina möjligheter till inflytande. De upplever att avståndet till politiska beslutsfattare är stort och att dessa inte är intresserade av att ta del av ungas synpunkter och förslag. Andra har en i grunden mer optimistisk bild och är övertygade om att de skulle kunna påverka om de skulle vilja och försökte. Det är tydligt att unga med erfarenhet av att delta i olika typer av inflytandeverksamheter på lokal nivå överlag är mer nöjda och att de har en större tilltro till det demokratiska systemet. Detta pekat på betydelsen av det arbete som bedrivs ute i kommunerna.

Det finns statsbidrag inom folkhälsa, hälso- och sjukvård samt socialtjänst där syftet är att stimulera och utveckla arbetet. Statsbidrag enligt tidigare för avgiftsfria sommarlovsaktiviteter för barn i åldrarna 6-15 finns det i dagsläget inget regeringsbeslut gällande 2021 eller framåt.

Överlag visar också tidigare undersökningar att avstånd som att bo i glesbygd påverkar människors möjlighet att ta del av såväl bibliotek som att gå på bio och teater. Män tar i lägre grad del av kultur än kvinnor. När det gäller vidareutvecklingen av kv Täljstenen behövs en långsiktig plan för den framtida utvecklingen av kv Täljstenen genomföras. Kv Täljstenen bidrar till att höja Salas totala attraktionskraft, skapa bättre förutsättningar för det lokala näringslivet och ytterligare höja livsmiljön för de människor som bor i Sala kommun. Kulturens återhämtning och utveckling efter coronapandemin måste stötts och när krisen mattats av så behöver den få hjälp till återstart och återhämtning. Sala kommun ska vara en kulturkommun att räkna med även efter pandemin

Idrotten ska hålla oss i rörelse hela livet men de senaste åren har vi sett att barn och ungdomar slutar allt tidigare och att de flesta inte hittar tillbaka till idrotten. I dagsläget vänder medlemskurvan nedåt med 11-åringarna – en trist verklighet som många idrottsföreningar känner igen från sin egen vardag. Sedan sker ett successivt tapp av medlemmar till någonstans mellan 35-50 årsåldern då det blir en svag ökning i form av de föräldrar som kommer tillbaka antingen som aktiva eller som barn- och ungdomsledare. Efter 50-årsåldern sluttar kurvan nedåt igen. Enligt -Centrum för idrottsforskning- är det bara 44 procent av pojkar och endast 22 procent av flickorna som når de rekommenderade nivåerna av daglig fysisk aktivitet. Vi vet vilka oerhörda positiva effekter idrott och fysisk aktivitet har på människors livskvalitet och på vårt samhälle i stort. Det här är en av vår tids stora utmaningar och svensk idrott är en stor del av lösningen.

Idrottsrörelsen har historiskt spelat och kommer att spela en viktig roll i det svenska samhällsbygget. Idrottsrörelsen är viktig för folkhälsan. Genom att erbjuda alla som vill rolig, utvecklande och hälsofrämjande fysisk aktivitet är idrotten ett alternativ till ett allt mer stillasittande samhälle. Den är också viktig för sammanhållningen och demokratin och som mötesplats för integration genom sin demokratiska gemenskap över köns-, ålders-, etniska, kulturella och socioekonomiska gränser. Ur kraften i föreningens kärnverksamhet idrott kommer en massa samhällsnytta. Kombinationen av ett starkt egenvärde och stor samhällsnytta inom många områden har gjort att föreningsidrotten har fått, och får, ett starkt stöd från samhället på nationell, regional och lokal nivå. Men idrottsrörelsen behöver utvecklas och förnyas för att svara upp mot människors önskemål och behov idag och i framtiden. Därför har Riksidrottsförbundet inlett ett omfattande strategiarbete, som redan börjat sätta spår i bland annat anpassade tränings- och tävlingsformer i syfte att engagera individer och grupper som idag inte lockas av idrottsföreningarnas verksamhet, eller av olika skäl inte känner sig välkomna i föreningsgemenskapen. Sala kommun vill bidra till att skapa en gemenskap och framtidstro i samhällets alla delar och därigenom möjliggöra goda uppväxtvillkor för alla barn och ungdomar och bidra till god hälsa genom livets alla faser

Sverige har en lång tradition av ett livskraftigt och aktivt civilsamhälle. För kultur och fritid spelar de aktörer som traditionellt brukar räknas in i denna gruppering en viktig roll när det gäller att bidra till utvecklingen av samhället och det utbud av kultur- och fritidsaktiviteter som finns i kommunen. Det kan handla om studieförbund, idrottsföreningar, kulturföreningar eller andra ideella aktörer. Dels kan det offentliga och civilsamhället genom samverkan tillsammans skapa mer nytta för kommunens invånare. På nationell plan finns sedan några år tillbaka överenskommelser mellan regeringen, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och civilsamhällets organisationer för hur samverkan ska se ut mellan det offentliga Sverige och civilsamhället. Civilsamhället i Sala och Sala kommun har en överenskommelse om hur vi vill att vårt samarbete ska vara. Vi har också en första handlingsplan och tre arbetsgrupper som börjat arbeta med den.

Värdet av det ideella arbetet i Sverige uppskattas till 131 miljarder kronor för 2014. Det motsvarar 3,32 procent av BNP, vilket är något större än detaljhandelns värde samma år. Mest bidrog ideellt arbete i idrottsföreningar och organisationer med social inriktning.

I en framtid med en åldrande befolkning och ett mindre skatteunderlag kan det civila samhället komma att spela en allt större roll. De som arbetar blir färre och måste därmed försörja allt fler människor. Konkurrensen om dem i arbetsför ålder hårdnar både på kort samt lång sikt. Vi står inför ett antal utmaningar och möjligheter, då framtidens äldre kommer att vara fler och friskare och samtidigt ställa andra krav på individuella lösningar. Individerna har de senaste decennierna fått större krav på och möjligheter till att fatta egna beslut i vardagen. Tilltron till hierarkiska system som politiska partier, kyrkan och skolan har minskat samtidigt som det blivit allt viktigare att förverkliga sig själv. Människor inrättar sig inte självklart i system som andra har byggt upp utan vill istället göra sina egna individuella val. Den ökade individualiseringen och ökad kunskapsnivå bland medborgarna driver upp kraven och förväntningarna på tjänster, inte minst välfärdstjänster.

Digitaliseringen av samhället är en pågående process som får genomslag i samhällets alla sektorer. I takt med att fler samhällstjänster blir digitala måste också befolkningen bli digitalt kompetenta. Den digitala tekniken har införlivats i vårt vardagsliv på ett sådant sätt att vi inte kan undvika den. Bara för att detta sker, betyder inte det att alla kan använda tekniken. Den grupp som inte har digital kompetens riskerar att ställas utanför samhällslivet då allt fler samhällstjänster blir digitala. Digital kompetens har blivit en demokrati- och delaktighetsfråga. Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden påverkas i hög grad av den ökade digitaliseringen. Både genom att verksamheterna i sig måste anpassas till den, men även genom att målgruppens behov och efterfrågan ändras som en effekt av digitaliseringen.

Medvetenheten ökar om människans påverkan på klimat och miljö. Forskare menar att den snabba klimatförändringen inte är naturlig, utan är ett resultat av mänsklig aktivitet. Inte bara intresseorganisationer utan offentliga organisationer, företag och människor i allmänhet intresserar sig allt mer för hur vi kan minska vår negativa inverkan på klimatet. En hållbar utveckling innebär att vi som lever i dag klarar våra behov utan att äventyra förutsättningarna för framtida generationer.

För att vara en attraktiv kommun att bo i ska kommunen ta vara på samspelet mellan stad och land där landsbygdens värden i form av naturskönt boende, företag, rekreativa kvaliteter och ekosystemtjänster samspelar med de olika tätorternas service, handel och kommunikationsmöjligheter. Naturens värden och resurser skapar en levande landsbygd om de tas tillvara och utvecklas.

Kultur och fritid har blivit en konkurrens- och tillväxtfaktor när människor väljer var man vill bosätta sig och arbeta. Aktiviteter med inriktning mot kultur eller fritid bidrar till Sala som en attraktiv besöksdestination. Aktiviteter bidrar inte bara till att attrahera fler besökare från närregionen eller övriga Sverige, utan ger också möjligheter att skapa besöksanledningar under alla delar av året. Därför blir det också viktigt vad som finns och vem som erbjuder det. I takt med ökad individualisering och önskemål om upplevelser så kommer också kultur- och fritidsaktiviteterna att förändras och utvecklas. Människors krav på utbud av spännande kultur- och fritidsaktiviteter kommer att öka. Mångfald och mångkulturen är viktig för utveckling av både kultur, fritid och det civila samhället.

För att stärka attraktiviteten ska kommunen arbeta med stads- och landsbygdsmiljöerna och därmed göra det offentliga rummet till en nära, trygg och inspirerande miljö.

Kostnads- och kvalitetsjämförelser med andra organisationer kan vara svåra att jämföra då strukturfaktorer för dessa områden är få och oprecisa och kräver en djupare analys.

Utmaningar och möjliga lösningar inom Kultur och fritidssektorn är många och spännande. Vi kan idag skönja en förändring över tid av människors motionsvanor och krav på tillgänglighet samt utbud av hälsofrämjande aktiviteter, bort från föreningsaktiviteter till dagens individuella val och yttringar. Detta gör att Sala kommun ständigt behöver utveckla idrotts- och fritidsverksamheten. I en växande kommun finns också ett behov av fler idrottsanläggningar och aktivitetsytor.

Simhall, konstgräsplaner, kulturanläggningar och liknande anläggningar bör byggas ut i takt med att kommunerna växer. För att möta det behov av anläggningar som finns ska kultur- och fritidsnämnden därför arbeta för att möta den brist som finns.

Fortsatt utveckling av anläggningarna vid Lärkan är viktig för funktionell användning av området. Många av landets simhallar har sett sina bästa dagar och Salas simhall är i akut behov av ersättning. Att bygga en ny badanläggning är en mycket stor investering. Ett väl genomfört förarbete är en av nycklarna till en långsiktigt hållbar anläggning, såväl fastighetsmässigt som ekonomiskt. Att bada i badhus är en av de fritidsaktiviteter som lockar flest människor ur alla ålderskategorier. Badhusen fyller en viktig samhällsfunktion där flera samhällsgrupper möts. Samtidigt är badhuset ofta kommunens mest avancerade byggnad.

Bibliotek utvecklas mer och mer till mötesplatser och kunskapscentrum med möjlighet för invånaren att skaffa sig utbildning och bildning men också ett offentligt rum, informationscentrum eller ett rum för kulturella upplevelser där man också kan samtala om demokrati. Det är viktigt med attraktiva och flexibla lokaler för att nå fler målgrupper. Meröppna bibliotek är en generell samhällsutveckling som medför nya möjligheter för besökare och andra aktörer att vistas i bibliotekslokalerna.

För att nå målet att alla som så önskar ska kunna leva och verka i Sala kommun är det viktigt att dessa frågor ingår i den strategiska planeringen för kommunen som helhet.

Lokalbehov och investeringar

Kultur- och fritid har ett brett verksamhetsområde som många kommuninvånare tar del av. Det finns flera områden inom kultur- och fritidsverksamhet där det pågår utredningar eller finns förslag till utvecklingsprojekt

1. Bokbussen är populär som ett komplement till de fasta biblioteken. Det mobila biblioteket är flexibel, kostnadseffektiv och kan användas i det uppsökande arbetet för att nå fler användare och inte minst för att ge biblioteksservice på landsbygden. Den fysiska tillgängligheten till bussen är inte optimal och vintertid är kylan ett arbetsmiljöproblem. Uppdrag att upphandla bokbuss ligger hos teknisk service, då kultur och fritidskontoret hyr bokbussen internt. Detta bör göras senast 2022. **Beräknad ökad driftkostnad 250tkr**

2. En ismaskin för en ishockeyrink är en stor investering. Sala ismaskin köptes in 2004 år och servicekostnaden kan bli stora de sista åren på livslängden samt viktigast av allt är tillförlitligheten inte alltid den bästa. Uppdrag att upphandla ismaskin ligger hos teknisk service, då kultur och fritidskontoret hyr ismaskinen internt. Detta bör göras senast 2022. **Beräknad ökad driftkostnad 90tkr**

3. Kompressorerna till ishallen och curlinghallen har en beräknad livslängd på 15 till 20 år och är från 1999. I samband med utbyte av befintlig anläggning bör man ta vara på överskottsvärmen för att kunna förbättra inomhusmiljön. Separat styrning mellan hockey och curlingen skall också installeras för bättre ekonomi. Då detta är en fastighetsinvestering så är det Fastighetsenheten som ansvarar för detta. Kultur- och fritid vill med detta medvetandegöra behovet och riskerna om avbrott sker under säsong. **Beräknad investeringskostnad inte framtagna, Beräknad ökad driftkostnad 100tkr**

4. Måns Ols området är historiskt knutet till Sala Silvergruva. Med sitt värdshus, kugelbana och kallbadhus är Måns Ols ett populärt friluftsområde och är ett viktigt hörn i en triangel där Sala centrum och Silvergruvan utgör de två andra. Utveckling av Måns Ols området innebär byggande av en modern servicebyggnad som passar in i den historiska miljön för att kunna möta besökarnas behov. **Beräknad ökad hyreskostnad 350tkr.**

5. Utvecklingen av området kring Åkra trädgård till Spontanidrottsområde med skatepark samt multi sportarena är i slutfasen gällande färdigställande av skateparken under 2021. Ansvar och drift är inte beslutat men om det blir på kultur- och fritidsnämnden kompetensområde uppstår en driftkostnadsökning. **Beräknad ökad driftkostnad 160tkr**

6. Täljstenens fortsatta utveckling är en viktig del av Salas kulturliv. I Täljstenen kommer fortsatt utbyggnad av etapper att behöva ske. Prioriteras bör dock investeringar som möjliggör åtkomst till lokalytor ovanför ungdomslokalen. Främst krävs tillgänglighetsanpassning. **Beräknad investerings- och driftkostnad inte framtagna**

INVESTERINGSBEHOV

	Budget 2022	Plan 2023	Nytt förslag 2023	Förslag 2024	Förslag 2025	Förslag 2026	Förslag 2027	Förslag 2028	Förslag 2029
Ram enligt tidigare fastslagen plan	-	1000							
1 Bokbuss			X						
2 Ismaskin			X						
3 Kompressorerna			X						
4 Servicebyggnad, Måns Ols			X						
5 Åkra trädgård / Skateparken			X						
6 Kv Täljstenens utveckling			X						
7									
8									
9									
10									
Summa	-	1 000	-	-	-	-	-	-	-

DRIFTSKOSTNADSKONSEKVENSER

Konsekvens, tkr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1 Bokbuss	250	250	250	250	250	250	250
2 Ismaskin	90	90	90	90	90	90	90
3 Kompressorerna	100	100	100	100	100	100	100
4 Servicebyggnad, Måns Ols	350	350	350	350	350	350	350
5 Åkra trädgård / Skateparken	160	160	160	160	160	160	160
6 Kv Täljstenens utveckling	X	X	X	X	X	X	X
Summa	950	950	950	950	950	950	950

Resultatanalys (ekonomi och mål)

RESULTATRÄKNING OCH EKONOMISK ANALYS

Tkr	Bokslut 2020	Budget 2021	Plan 2022	Förslag 2022	Plan 2023	Förslag 2023	Förslag 2024
Externa intäkter	- 2 937	- 4 579	- 4 586	- 4 586	- 5 038	- 5 038	- 5 038
Interna intäkter	- 853	- 796	- 796	- 796	- 687	- 687	- 687
Summa intäkter	- 3 790	- 5 375	- 5 382	- 5 382	- 5 725	- 5 725	- 5 725
Köp av huvudverksamhet, bidrag	8 440	8 147	8 164	8 214	8 343	8 449	8 599
Personalkostnader	13 938	23 047	23 264	23 655	23 654	23 990	24 507
Övriga kostnader	6 836	7 822	7 935	8 085	8 253	8 330	8 495
Interna kostnader	26 536	23 246	23 705	24 105	24 387	24 690	24 995
Summa kostnader	55 750	62 262	63 068	64 059	64 637	65 459	66 596
Resultat	51 960	56 887	57 686	58 677	58 912	59 734	60 871

DRIFTREDOVISNING

Tkr	Bokslut 2020	Budget 2021	Plan 2022	Förslag 2022	Plan 2023	Förslag 2023	Förslag 2024
Förvaltningsledning	2 977	2 978	3 020	3 090	3 084	3 160	3 275
Biblioteksverksamhet	8 239	8 112	8 226	8 450	8 401	8 665	8 829
Täljstenen/ungdomslokal	4 389	4 534	4 598	4 670	4 695	4 795	4 897
Fritid	9 813	9 293	9 423	9 625	9 624	9 725	9 925
Kultur	4 693	4 716	4 782	4 850	4 884	5 010	5 140
Anläggningar	16 602	16 791	17 027	17 217	17 389	17 314	17 445
Simhall	5 247	5 869	5 952	6 020	6 078	6 185	6 305
Kulturskolan	4 594	4 594	4 658	4 755	4 757	4 880	5 055
Summa	51 960	56 887	57 686	58 677	58 912	59 734	60 871

Specificering av beräknade driftskostnadsförändringar

Tkr	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Förslag 2024
Ram enligt tidigare fastställt plan	56 887	57 686	58 912	60 081
Varav ramförändring jmf budget 2021 (ramökning +/- ramminskning -)		799	2 025	3 194
Generella kostnadsökningar jmf budget 2021 (ex löneökningar, övriga kostnadsökningar)		750	1 707	2 844
Övriga beslutade verksamhetsförändringar att täckas i ram		250	350	350
Summa ramdifferens för bibehållen verksamhet		2 011	3 222	4 038
Ramjusteringsbehov för att bibehålla verksamhet		201	32	0
Servicebyggnad, Måns Ols		350	350	350
Bokbuss		250	250	250
Ismaskin		90	90	90
Kompressorerna		100	100	100
Summa nytt förslag		58 677	59 734	60 871

Målavstämning

Perspektiv Medborgare

MÅL: NÖJDA MEDBORGARE OCH BRUKARE

Nämnden bidrar till målsättningen genom att arbeta för att antalet bibliotekslån per invånare överstiger riksnittet, att antalet besökande i simhallen överstiger 80 000, samt att Salas medborgare är nöjda med kvaliteten och servicen.

MÅL: GOD SERVICE AV HÖG KVALITET

Nämnden bidrar till målsättningen genom att i åk 2, alternativt åk 3 ska 85 % av eleverna uppnått målen för simkunskaper.

MÅL: PÅVERKAN OCH INFLYTANDE FÖR KOMMUNENS MEDBORGARE

Kommentar: I läroplanen för grundskolan finns simning med som ett kunskapskrav för årskurs 6 i ämnet Idrott och hälsa. Det framgår att elever i årskurs 6 ska kunna simma 200 meter för att bli godkända i ämnet

Nämndens Indikatorer för perspektivet Medborgare

Indikator		Bokslut 2020
Salas medborgare är nöjda med kvaliteten och service	SCB:s Medborgarundersökning	59/60
Antalet bibliotekslån per invånare överstiger riksnittet	Intern statistik	Redovisas i delårsbokslutet
Antalet besökande i simhallen överstiger 80 000	Intern statistik	Ingen statistik
85 % av eleverna i åk 2 alternativt åk 3 ska ha lärt sig simma	Intern statistik	76,62

Perspektiv Medarbetare

MÅL: TRYGG, SÄKER OCH UTVECKLANDE ARBETSMILJÖ

Nämndens målsättning är att sjukfrånvaron inte överstiger 5%

MÅL: DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE FÖR MEDARBETARNA

Nämnden bidrar till målet i form av att alla medarbetare anställda mer än ett år har minst ett medarbetarsamtal med sin chef.

MÅL: TYDLIGT OCH BRA LEDARSKAP

Nämndens Indikatorer för perspektivet Medarbetare

Indikator		Bokslut 2020
Sjukfrånvaron inte överstiger 5%	Statistik ur Lönesystemet	4,5%
Alla medarbetare anställda mer än ett år ska ha minst ett medarbetarsamtal med sin chef	Egen statistik	100%

VERKSAMHETSFAKTA/NYCKELTAL

	Bokslut 2020	Budget 2021	Plan 2022	Nytt förslag 2022	Plan 2023	Nytt förslag 2023	Förslag 2024
Antal besökare i Täljstenen	5 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Antal besökare på biblioteket	94 662	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000
Kommunal subvention per besök i Simhallen	Ej uträknat	80	80	80	80	80	80
Andelen barnböcker av den totala utlåningen i %	Ingen statistik	45	45	45	45	45	45

**STRATEGISKT INSPEL 20X
X-NÄMNDEN**

ANTAGEN § X | XXXX-XX-XX | DIARIENUMMER 20XX/XXX
SALA KOMMUN

Växel: 0224-74 70 00 | E-post: kommun.info@sala.se | Postadress: Box 304, 733 25 Sala

